

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор” по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност Организация и управление (по отрасли)

Автор на дисертационния труд: АРБЕН ТЪРСТЕНА
докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд:
Маркетингов мениджмънт в сферата на земеделските услуги

Рецензент: Проф. д-р Нели Андреева Бенчева,

Аграрен университет, гр. Пловдив; 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7 Администрация и управление, научната специалност Организация и управление, определена за член на научното жури със заповед № РД--16-957/ 24.10.2018год. от Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата.

Арбен Мухамет Търстена е роден на 22 септември 1981г. в гр. Прищина, Република Косово. Той е получил магистърска степен, специалност мениджмънт и информатика в Университет Прищина, Косово. Към момента заема длъжността асистент в Университета по приложни науки Ферзай, Косово. Преподавателската му дейност е свързана с извеждане на лекции и провеждане на практически занятия по дисциплините Основи на маркетинга, Маркетингови стратегии, Международен маркетинг.

2. Актуалност на проблема.

Дисертационният труд разглежда актуална и значима тема, свързана с маркетингов подход за управление на земеделските услуги в Косово. Имайки предвид, че секторът на земеделските услуги на Косово е в процес на трансформация от централно планова към пазарна среда и сериозните трудности на развитие, нуждата от изследвания на приложение на маркетингови подходи за неговото управление и развитие, придобива нарастващо значение.

В този контекст, избраната тема третира важни и актуални аспекти на измеренията на особеностите на маркетинга в сферата на услугите, изискващи както задълбочен теоретичен анализ, така и оценка на конкретните тенденции и комплекса от фактори, обуславящи процесите на развитие на сектора.

Анализът и оценката на състоянието и измерването на действието на факторите, които обуславят прилагането на маркетингов подход в управлението на предлагането на земеделските услуги, в дисертационния труд са в основата на изграждане на съвременен модел на управление, в рамките който следва да се развият редица социални и икономически процеси, от които до голяма степен зависи бъдещото развитие на сектора в Косово.

Считам, че докторантът умело, със солидни обективни аргументи е обосновал актуалността на избраната тема.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Дисертационният труд е разработен в обем от 156 стандартни страници. По отношение на структурата и съдържанието на дисертационния труд следва да посочим, че е постигнато добро и логично представяне на материала. Трудът е структуриран по следния начин: увод, четири раздела, заключение- изводи и препоръки, списък на използваната литература. Използвани са 58 литературни заглавия. Резултатите от емпиричните изследвания са илюстрирани на 16 таблици и 14 фигури.

Целите, задачите и методите на изследването са изложени логично и последователно. За постигането на целите са решени пет научноизследователски задачи, които включват главно изясняване на маркетинговата концепция на управление, характеристика на услугите като икономическа категория, анализ и оценка на особеностите на маркетинга в сферата на услугите, оценка на състоянието и тенденции на развитие на сектора на услуги в земеделието на Косово, оценка на перспективите за развитие на земеделските услуги в Косово. Реализирането на целите и задачите на изследването се постига чрез анализ и синтез на собствени емпирични изследвания и официални статистически данни.

Използваните методи за анализ като системен, ретроспективен, ситуационен, сравнителен, статистически, диагностичен, позволяват да се направи

пълна и точна характеристика на получените резултати и представляват основа за защита на тезата на дисертационния труд, че маркетинговият подход в условията на нарастваща конкуренция води до подобряване на предлаганите услуги на земеделските производители.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Структурата на дисертационния труд е построена съобразно поставените цели и задачи на проучването.

В представеният дисертационен труд са направени важни теоретични обобщения, решения и изводи за развитие на маркетингът на обслужващите дейности. Използваните методи и средства на експертна оценка са позволили да се разкрият и оценят особеностите на земеделието и селскостопанските услуги, тяхното управление и защита от рискове

В дисертацията се съдържат конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно отразяват реалните постижения на проведеното научно изследване. Приносите до голяма степен обогатяват научните знания за изследване и оценка на маркетинговия подход за развитие на земеделските услуги, както и перспективите за развитие на застрахователната индустрия в Косово.

Постигнатите резултати показват, че докторантът притежава задълбочена теоретична подготовка, знания и способност за самостоятелно научно изследване.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В първи раздел е направен систематизиран анализ на основните теоретични възгледи на маркетингът на услугите. В резултат на критичен анализ на становищата на водещи по темата автори е направен сполучлив опит да се дефинира собствено разбиране на концепцията на маркетинга ориентирана към удовлетворяване на изискванията на потребителите. В този контекст са поставени значими проблеми на използване на маркетинговата информация в процеса на предлагане на услуги. От тази позиция е направен задълбочен анализ на четири характеристики на услугите. На всички тези елементи са дадени собствени интерпретации и заключения.

Акцентира се върху формиране на маркетинговия микс на услугите.. В тази връзка се разкрива необходимостта от разнообразни форми за директен контакт с

потребителите чрез маркетинг-микса за провеждане на успешен маркетинг на услугите. На основата на анализ докторантът предлага собствена схема на осмисляне на централната роля на маркетинг концепцията.

Втори раздел е посветена на особеностите на земеделието и селскостопанските услуги и подходи за тяхното управление. Изследването включва четири подхода ориентирани към анализ на особеностите на селското стопанство като технико-технологична бизнес система за установяване на практики за развитие на гъвкави форми на организация с цел минимизиране на риска и преодоляване на евентуални загуби.

Основавайки се на тази технология на изследване, докторантът предлага земеделските производители да разработят и реализират маркетингови стратегии, които да изградят доверие към техните продукти и да привлекат потребители.

В трети и четвърти раздел са анализирани резултатите от маркетингово изследване на застрахователния пазар в Косово.

Обективността, точността на получените резултати и оценките на състоянието на застрахователния пазар и тенденциите на развитие се базират на стратифицирана извадка от данни за продажбите на 155 служителите в застрахователни компании. Проучени са и множество вторични източници на информация, въз основа на които се разработват перспективи за развитие на застрахователните земеделски услуги в Косово.

В дисертацията се съдържат конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно доказват ефективността от изграждане на маркетингова организационна структура за стратегическо маркетингово планиране.

6. Приноси на дисертационния труд.

В представения дисертационен труд могат да се посочат следните по-важни:

Научни приноси

1. За първи път е представен систематизиран анализ на маркетингови подходи за изследване на управлението на предлагане на услуги на земеделския сектор в Косово.
2. Разработена е типология на подходи, съобразно особеностите на земеделския сектор за прилагане на адаптирани маркетингови стратегии.

3. Установени са главните рискове, които са характерни за предлаганите земеделски услуги, като са предложени форми за включването им в маркетингови стратегии.

4. Направен е анализ и оценка на факторите на маркетинговия мениджмънт на предлагане на застрахователни услуги на земеделските производители.

Научно-приложни приноси

От научните приноси с практическо приложение ще посочим следните:

5. Установени са добри практики на предлагане на застрахователни услуги на земеделските производители

6. Направени са предложения на различни управленски нива-потребители, предприятие, сектор, правителство за подобряване на маркетинговия мениджмънт в застрахователната индустрия обслужваща земеделския сектор.

7. Критични бележки и въпроси.

Избраната тема на дисертационния труд има сложно и комплексно съдържание. В този смисъл винаги може да се търси основание за критични бележки по структурата, съдържанието, обхвата на изследването. Похвално е, че докторантът показва задълбочени познания по темата и предлага изследователски подходи за оценка на управлението на маркетингови фактори на предлагане на застрахователни услуги на земеделските производители.

Редица постановки се нуждаят от по-ясна аргументация, подкрепени с конкретни резултати от собственото изследване. На места е необходима по-ясна позиция и постановки по методически въпроси.

8. Публикувани статии и цитирания.

Представеният автореферат отразява коректно съдържанието на дисертационния труд. В него в синтезиран вид са изложени основни моменти от дисертацията: обща характеристика; съдържание и постройка на работата;

научни приноси; публикации по въпросите на дисертационния труд. Във връзка с дисертационният труд са публикувани две статии.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научните и приложените, от докторанта, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на АРБЕН ТЪРСТЕНА образователната и научна степен “*доктор*” по научната специалност Организация и управление (по отрасли)

Дата: 5.11. 2018г.
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:
(проф д-р Нели Бенчева)